

TELEGRAFULU ROMANU.

Fel gratulu ese Duminec'a si Joi'a la fie-care d'oue septemuni cu adansulu Foisior'e — Frenumeratiunea se face in Sabiu la expeditor'a foiei, pe afara la 3. r. poste cu bani zat'a prin scrisori frantate, adresate către expeditor'a. Prețulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 19.

ANULU XXIV.

Sabiu 416 Martiu 1876.

trajelealte parti ale Transilvaniei si pentru provincie din Monarchia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri streine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inscrutele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 127 Scol.

Cătra inspectorii districtuali, directorii locali si toti invetiatorii scóloru confesionali poporali greco-orientali din Archidiecea'sa Transilvaniei.

O institutiune nu numai moderna, dar' cea mai folositóre este gradin'a de pomaritu lănga scóla. Dela acestu adeveru purcediendu consistoriulu archidieceasanu, inca in anulu 1857. sub Nr. consist. 74 au ordinatu a se infintia gradini de scóla in tóte comunele nóstre bisericesci, esceptionendu-se locurile muntóse, unde gradinaritul este imposibilu. Nu se póte negá, ca acésta dispositiune consistoriala a aflatu la o parte insemnata ascultarea recruta; mai multe comune parochiali si-au infintiatu gradini de scóle si astadi mai multe scoli suntu puse in stare a instrúa pre tinerimea scolara in unulu din cele mai frumóse si mai rentabile ramuri de agricultura.

Totu asiá nu se póte negá inse de alta parte nici aceea, ca vocea binevoitóre a consistoriulu nostru, n'a strabatutu in inimele tuturor; suntu inca multe comune parochiale, cari nimicu n'au facutu inca pentru infintierea gradineloru de scóla, séu déca au si inceputu ce-va, lucrarea a fostu mai alesu putienulu interesu, ce s'a aratatu din partea unoru inspectoru, directoru locali si chiaru a unoru invetiatoru. In multe locuri directorii locali nu si-au datu ostená a câstiga dela comuna séu pre alta cale vre-unu locu corespundietoriu pentru gradina de scóla; in multe locuri iera s'a intemplatu ca pre loculu câstigatu pre sém'a gradinei de scóla, pentru negligenti'a invetiatorului. au crescutu spini si polomida.

Tóte aceste inconveniente n'au potutu de aiurea urmă, de cátu din pucin'a pricepere de folosulu celu mare, ce-lu ocupa in instructiune scóla de pomaritu. Nefindu loculu aci a arát, in ce stau folósele gradinei de scóle, consistoriulu afla de bine cu inceputulu primaverei, a indatorá pre toti inspectorii districtuali, directorii locali si invetiatorii din scólele nóstre confesionale, cá sa se ingrijésca cu totu adinsulu pentru infintierea gradineloru de scóla si in specie le face de strinsa datorintia:

1. A-si procurá fia-care comuna parochiale unu locu corespundietoriu pentru gradin'a de scóla si acel'a alu ingradí bine.

Loculu acest'a, care are se fia proprietatea scólei nóstre confesionale, se póte câstiga séu dela privati séu prin contribuirea comunei nóstre parochiali séu dela comun'a politica cu ocasiunea segregárei si comassárei pamánturilor, séu pre alta cale legala.

Inaltulu regimu regescu ungurescu precátu de o parte prin desele ordinatiuni articululu XXXVIII despre legea scolara din a. 1868, ordinatiunile ministeriului de culte Nr. 32, 488,—1872, 20377—1875 etc.) se ocupa cu totu adinsulu a instituí in intréga patri'a nóstre gradini de scóla si indatoréza si pre confesiuni a infintia atari gradini pentru scólele sustienute de ele — pre atât'a de alta parte nu lipseste a dá totu spriginulu de lipsa indatorindu comunele politice a dá —pre unde se póte flocuri corespundietóre pentru gradini de scóla.

2. Pamántulu desemnatu pentru gradin'a de scóla, a-lu folosi amesuratu

scopului — facându-se din elu scóla de pomaritu, legumeritu s. a. si instruinduse elevii scólei in modu practic in cunoscintiele elementare ale gradinaritului.

3. Pentru invetiatorii, cari nu au inca cunoscintie esacte cum trebeu a procede la instituirea unei gradini de scóla, séu ar' voi a-si amplificá cunoscintiele sele in acést'a directiune: in legatura cu cerculariulu consistorialu din 13 Decembre 1875 Nr. 2672/scol.; se recomanda cursurile practice, conduse de barbati de specialitate si spriginite din partea inaltului regimu regiu ungurescu, a ceti foile periodice de scóla, cari se ocupa cu tractarea atátoru materii. Intre acestea se recomanda mai alesu „Foisior'a Telegrafulu Romanu“, care si-a luat de problema intre alte a tienie in curentu pre invetiatorii nostri prin scrieri instructive in cele ce privescu gradin'a scólei (vedi Nr. 2, 3, si 5 ai „Foisior'e Telegrafulu Romanu“ a. c.) eventualminte a se adresá si prin epistole la barbati nostri de specialitate, precum suntu profesorii institutulu nostru pedagogico-teologicu din Sabiu, cari nu voru pregetá a oferí servitiile lor.

4. In fine pentru a-si procurá consistoriulu archidieceasanu o evidentiá din intréga archidiecea gr. or. a Transilvaniei incátu s'a satisfacutu in fia-care comuna acestoru recerintie, se indatoréza fia-care inspectoratu districtualu alu acóloru nóstre confesionale, a asterne consistoriulu archidieceasanu unu conspectu cu urmatórele date din fia-care comuna:

a) Posiede scóla gradina de pomaritu?

b) Cându si cum s'a procuratu gradin'a?

c) Cátu de mare este gradin'a?

d) Corespunde séu nu in privintia locului, marimei si a calitátei paméntului?

e) Este cultivata din partea invetiatorului, si de cându? séu este nefolosita?

f) Este ingradita gradin'a scólei?

g) Unde nu esista gradina de scóla, pentru ce nu? si ce pasi s'au facutu pentru instituirea ei?

Acestu conspectu precátu se póte compusu tabelaricu, despre fia-care comuna sa se astérna din partea inspectoratelor nóstre district-ale de scóle, celu multu pâna la 1 Maiu a. c.

Sabiu, din siedinti'a consistoriulu archidieceasanu, cá senatu scolaru, tienuta in 21 Februaru 1876.

Pentru Escelenti'a Sea Domnulu Archiepiscopu si Metropolitu:

Nicolau Pope'a,

Archimandritu si Vicariu archiepiscopescu.

Indigitári.

Este ceva in atmosfer'a natiunala a romániloru din Austro-Ungaria, reu, se intielege de sine. Pre marginele cele inferióre ale orizontulu natiunala au inceputu de unu tempu incóce a se bate vélvele, firesce cá vélvele, fára tunetu si fára altu sgomotu decátu, eata o mica abatere dela asemenare, cu câte o impunse-tura din dosu, dupa metodulu vitezi-loru de nópte.

Ei, dara noi amu vorbitu in parimii si cei neiniciati in secretele acelei párti a diurnalice nóstre, unde se cam intalnescu, de unu tempu

incóce, cam insetatii de onoruri eftine, „conductorii“ natiunei, cari asuda mai multu spre a-si propti autoritatea cu paragrafi, — nu sciú despre ce e vorb'a.

La meritulu lucrulu nu voimu sa vorbimu inca, pentru ca déca aru fi sa intrámu in meritu, ni-aru trebúi sa desfasiurámu lucrulu cu multu mai pre largu decátu este cu putintia intr'unu articululu de diurnalu; vomu indigitá numai unele date, din care publiculu, dimpreuna cu noi va studiá deocamdata privatissime cestiunea indigitata séu cestiunile indigitate.

Cá in tóta lumea, asiá si la noi, puterile progresulu, déca suntu, cauta modalitati cá sa se manifesteze. Si modalitatiile potú fi diverse. Modalitatiile aceste potú fi bine alese; potú inse fi si reu alese. Nici lucrarea progresulu nu póte fi in tóte detaiurile desvoltárei ei infalibile, va se dica, scutita de ori si ce gresiéla. Cei vechi, cari de siguru erau mai multu ómenii practicei decátu ai teoriei, togm'a convinsi de adeverulu indigitatu, au disu: errando discimus (gresindu invetiámu).

De aceea noi n'amu aprobá nici odata cându amu vedé pre cineva laudându séu condannându a priori vre o intreprindere de altmintrea in sine laudabile, pâna nu se voru vedé incátu va si rezultatele ei; nu amu laudá séu condanná persónele, cari intreprinduceva, iérasu a priori, pâna cându nu vedemu ce sporiu au, spre bine séu spre reu. Si intreprinderea si intreprindietoriulu trebeu stimati dupa rezultate.

Pasimu unu pasiu inainte. Resultatele inca nu suntu totudéun'a cele dorite de intreprindietoriu si cari crede omulu ca suntu cuprinse in intreprindere. In casulu din urma nu putemu grabí cu condannarea pentru ca potú fi cause externe, cari impedece rezultatele. D. e. Agricultorulu de buna séma intreprinde ceva laudabilu cându ara si séména; dara déca inghietulu séu grindin'a i impedece séu i nimicesce resultatulu celu bunu de unu secerislu bogatu, nu e nici intreprindietoriulu agricultoru, nici intreprinderea lui condannabile.

Condamnabilulu trebeu cautatu asiá dara in intreprinderea carea se vede din capulu loculu ca e rea in sine si in scopurile sele, si trebeu cautatu in negligenti'a séu réu'a aplicare a intreprinderiloru bune.

Din putienulu ce punu foile nóstre románe din Austro-Ungaria inaintea ochiloru cetitoriloru, sa le cetimu numai cu atentiune, se póte convinge omulu nepartinitoriu, ca cursulu judecátiei nu este acelu indigitatu in sirurile de mai inainte, celu putienulu nu totu-déun'a si nu in tóte foile. Amu dice inse póte prea multu, cându amu invinuí foile si amu scapá din vedere pre cei ce scriu intr'ensele. Ne vomu tienie dara de fapte in indigitárele nóstre, si vomu avé in vedere pre cei ce scriu intr'ensele, intru cátu scriitorii suntu strinsi legati de productele lor.

Deci:

cá sa nu incepemu dela Adam, „Tel. Rom.“ in nr. 85 a tr. anuncia aparerea unei „Foisior'e“, carea promite: (vedi „T. Rom.“ nr. 85 a. tr.) Acést'a la 1 Ianuariu si de atunci la fia-care dóue septamáni a si aparutu. — Tacere profunda in diuralistic'a nóstre „natiunala“! Pâna aci inse nimic'a estraordinariu.

Comitetulu despartimentulu III (Sabiu) alu Asociatiunei transilvane románe pentru literatur'a si cultur'a poporulu románu, respective o parte insemnata din comitetu ce se compune din barbati juni inse cu sciintia teoretica si practica si cari suntu stimati si respectati chiaru si in cercuri straine pentru sciintia lor, propunu incain Septembre a. tr. arangierea unei espositiuni de manufacte si producte románe, infintierea unei scóle de pomaritu, si tineria de discursuri publice. Intreprinderea acést'anu numai laudabile, dara si salutaria, dupa cum scimu acum, o impedece dlu pres. actualu alu Asociatiunei, Iacobu Bolog'a, pentru simpl'a lipsa de forma. Sa intórcemu cestiunea pre partea inversa. Precându intreprinderi, dupa noi de mare insemnatate, se impedece cu totulu din lips'a unei forme neesentiale, din acésta forma neesentiale, acel'asi presiedinte, face cestiune capitala si in comitetulu Asociatiunei si in trei foi publice románe, arunca cu suspitiuni si cu invective asup'a acóloru tineri ba si asup'a tinerimei, carea n'a gresitu nimic'a, ci a voitu sa spriginésca tocm'a institutulu, in cáru frunte este susu disulu presiedinte.

Oalta impregiurare caracteristica. „Gaz. Trans.“ ia rolulu de defensoru alu dlui presid. lu asemena cu femeia lu Cae sar, publica invectivele aruncate cu profusiune asup'a actuariulu subcomitetulu dela despartimentulu alu III si in vre o câteva siruri proclama partialitatea ei refusându pre rectificatoriulu.

Alta fóia din Blasiu, cá si cându aru visá despre ceva, pronuncia o constructiune fára de inceputu si totu asiá fára de sfersitu asup'a unei intreprinderi literare a unoru barbati tineri, inse numai spre a gasi ceva ridiculu in intreprindere.

Nu se arata care intreprindere a avutu in vedere. Fiat. Intregesce si acést'a caracteristic'a ómeniloru.

Unu cor. din Sabiu la „Gaz. Transilvaniei“ (vedi nr. 17), purcediendu dela unu incidentu satiricu, intr'o fóia umoristica, conclude esistinti'a unei scóle nóue cu agenti si ramificatiuni si, in lipsa de alte argumente, denuncia pre junime, ca ajuta pre maghiari contra unu barbatu erudit etc. dara uita, ca póte acelasi domnu, se trudesce in alta fóia umoristica a intiná pre o corporatiune bisericesca cu tóte ramificatiunile ei dela inceputulu anului incóce, de carea noi nu ne-amu impedece, cu tóte ca substratulu trudei este purulu neadeveru si este numai effuinti'a malitiei si a pasiunei.

Eata pentru acum unu siru scurtu de vélve, cu cari ómeni „incaruntiti“ in — ei dicu — lupte (!) cugeta a spariá lumea juna dela progresu.

Reflectámu acum asup'a acestoru putiene si dicemu:

Calea acést'a este cu totulu gresita, cátra tienti'a, carea este comuna a tuturor romaniloru si pre carea o cuprindemu in cuventulu: progresu. Se incéla pre sine insii acei ce credu ca prin captatiune benevolentia, fortia, pressiune si terrorismu moralu voru puté suprima de oparte intreprinderile salutare si de alta parte si voru ascunde slabiciunea. Unu tempu óre-care merge, dara vine iéra tempulu, cându ii descopere in tóta golatatea si atunci e cu multu mai reu.

Tinerii nostri séu junimea nóstre

in totalitatea ei nu este, dară nici nu se pretinde infalibilă. Inse este ea de vină când vine și 'și oferește puterile intelectuali și chiar sacrificiile ei, deca se pronunța în public ca a fostu paralisată în întreprinderile seale, să dicem și noi la rendulu nostru, de „scôlă vechia“, a cărei cultu este supunere necondiționată și tacere absolută asupra tuturor faptelor ei gresite?

Junimea acest'a numita fără de educațiune de unii, cari, faptele o dovedesc, se vede ca cunosc educațiunea mai multă după nume, are zel, are voință, are energie, ier' faptele o dovedesc, cătră lucruri folositoare, pentru cari ea sacrifică și materialicesce. Si când avem de a face cu astfelu de junime, să fie chiaru fără „educațiune“ ne place mai bine decâtu „educațiunea“, carea caută numai lauri nemerități și folose particulare private.

Poporul, pre carele unii lu tienu înca destulu de minorénu, spre a-lu pute duce adi în drépt'a mâne în stâng'a, după placu, a începutu a oftă, mâne poimane va începe a se pronunția si nu va trece multu si va recunósce pre fatia cine suntu binefacătorii sei.

N'aru fi mai bine cându în locu de a ne impunge nefratiesce, betrani pre tineri, ne-amu întielege fratiesce asupra tuturor afaceriloru, după chiamarea si puterile fia-cărui'a?

N'aru fi mai bine cându ne-amu recunósce, nu în publicu, ci în interulu nostru, puterile nóstre intelectuali în realitate si n'amu umblă să facem mai multu decâtu putem, pentruca sa stricăm mai multu decâtu putemu direge.

Noi în autorități imăginate nu vedem si nu putemu caută progresulu. Si deca scôl'a cea vechia se va tienne strinsu de dreptulu autorității, să ne ierte ca nu o putemu urmă. Noi vomu urmă numai pre acei, la cari vedem zel, bunavointia și energia pentru întreprinderi salutare și după puteri le dăm si concursulu. Apoi bata velvele „natiunale“ câtu le va plăc. De vorbe gôle s'a saturatu tóta lumea!

Un'a înca. Junimea nóstă, întielegem pre acea junime, carea prin simțimintele ei cele chiare si laudabile se nísuesce spre fapte si nu spre vorbe, să proceda neconturbata

Croquis.

Alázatos szolgája barátom! Asiá amu intempinatu deuna-dile pre amicul meu * intalnindu-lu pe promenad'a dela lacuri. Elu cu altu tovarasiu stete locului si se uitara lungu la mine. Ei bine frate, mi respunde densulu, ce e cu tine, ce vrea să dica ast'a, asiá tare te-ai schimbatu de mai alalta eri?

Din contra, eu cugetu, ca ast'a e progresu, i respunsei. Tu înca ai face cu multu mai bine, deca te-ai îndreptă după mine. Sa scii, ca *tempora mutantur*, de aceea si eu nu mai voiu să fiu ceea-ce amu fostu. Me si lapedu bucuros de tôte. De adi înainte o să fiu omu nou. Atunci ai să vedi cum voru sa-mi mérga trebile. Vrém sa intru si eu în constitutia. Amu traitu destulu cu idei scalciate, m'amu nutritu prea multu cu gándiri ingamfate, pre cari astadi le cunosc ratecite, ba chiaru primejdiose. Pentruca spune tu însuti, ce va se dica: *Romani'a, Daco-Romania, dreptate si egalitate pentru români?*

„*Romani'a*“ e cuventu primitu numai de eri în buletinele noródeloru. Si nu totu ce e nou e si bunu. Inchipuesceti o imperatia romana tare! Ast'a aru fi în stare a se radicá la rangulu de prim'a putere, ceea ce aru fi în pagub'a poteriloru si stateloru vecine. Mai întâu aru pati-o turcii cu densii pentruca nu le-aru dá în ventu cei 60 mii de galbiori, cari i capeta numai asiá... Si póte ca prin ast'a

pre cararea faptelor folositoare poporului si să fie sigura ca si pedecile si invectivele aruncate pre nedreptate în fatia-i, de ómeni nepriceputi si ambitiosi voru remané totu-déun'a aceea suntu — nule. Velvele voru anunția atunci totu-déun'a tempu serinu si purificatu; nici odata viforu.

„S. d. Tageblatt“ comunică unu protestu alu adunării districtuale contr'a regulării fundului regiu. Neexplicabilu lucru este cându aceeași fôia spune, ca si românii, unanimu, s'au alaturatu la protestu. Mâne poi mâne voru cere românii din districtulu Brasiovului, se întielege împreună cu sasi, sustinerea impartirii teritoriale dinainte de 1848 si voturile curiate pentru natiunile recepte în dieta.

Sesiunea dietala scrie „Bud. Cor“ se va închide în decursulu unei acestei'a. Redeschiderea dieței va avé locu în lun'a lui Aprile.

Romani'a a platitu tributulu Portiei.

Din orientu putiene noutăți deastadata.

Reacțiunea.

Tóta acțiunea produce reacțiune. Asiá suna unu principiu universale validu, carele în politica nici odata nu încetăza a lucră. Sa lasăm istori'a Austriei pentruca este laudăroasă, — sa ne revocăm în memoria, ceea ce s'a petrecutu înainte nóstă. După ce trecuram prin anii turburărilor, alpromisiuniloru si mintiuniloru 1848/9 si începuremu desarmati a scrie 1850, ne veduram strapusi într'unu statulu cu totulu altfelu, decum asteptaseram: elementulu germanu din Austri'a cugetandu-se chiamatu si tare destulu, a înghitit tôte, inaugură germanisarea si facu, precum scim, multa, fôrte multa stricaciune nu numai natiuniloru negermane, ci si chiaru germaniloru. Lasăm enumerarea stricaciuniloru si însemnămu numai, ca opintirile germanisării remasera fără rezultatu. Pentru ce? pentruca germanisarea inaugurata fu următa si persecutata si sapata di si nópte de

s'aru grabi caderea înaltei Porti, carea totu mai e ocrotita de unele staturi crestine.

Daco-Romani'a ne imprós-peta în glavătina némulu daciloru despre cari ne spune istori'a, ca tóta viéti'a si-au petrecut'o în resmiritia cu romanii cei vechi. Si diu de ómeni, cari suntu gat'a sa móra pentru tiéra, sa-ti tai manec'a.

Dreptate si egalitate se potrivescu si mai putienu nu numai cu firea înderevnica a némulu râmlesc, dar si cu giurstarile dimpregiuru. Ce nebunia! romanulu, dreptate si egalitate. D'apoi ca romanulu n'au avutu dreptate de cându s'a pomenitu, egali n'a fostu de cându e lumea cu némurile cu cari traiesce împreună. Cum vinu ei acum sa cêra dreptate si egalitate? Afara de aceea ce e dreptu stramosii lor au fostu destulu domni preste altii, prin urmăre cei de astadi potu se fia si sclavi.

Dar si din alta parte e mai practica subjugarea si întunereculu romaniloru din multe respecte. De exemplu:

În svatulu tierei trebuie se fia cine-va. Acesti cine-va trebuie se traiesca bine si pentru cá se traiesca bine, trebuie sa se muncésc cine-va si sa-i sustiena. Si apoi de! Din a cui sudóre si din a cui munca sa se resfatie de nu si din a romanului, care e gat'a la tôte cu bani si cu sange. Acum socotesce deca romanulu aru

reacțiune, carea crescendu din anu în anu în fine deveni ea acțiune séu forma legala de guvernare, ceea ce la noi nu este raritate séu minune.

Urmara anii diplomeloru si ai interpretării diplomeloru, ai dieteloru si mai alesu ai cocardeloru si în fine ai sperantieloru desierte si insielate; pentruca reacțiunea nu parasesce pre nici o sistema de guvernare în Austri'a. Sôrtea voi, cá sumeti'a sa debilitaze imperiulu si cá Austri'a sa se imparta séu mai bine sa concéda drepturile, ce le denegase. Suntu déjà noué ani, de cându ne bucurăm de constitutiunea unguresca. Dar' nici ast'a nu fu si nu este scutita de reacțiune, ci acésta sapa déjà dela anulu introducerei constitutiunei neincetatu si a sporitu în multe pârti. Spre a se convinge cine-va despre adeverulu acésta, nu are necesitate de altu ce, decâtu a ascultă unu discursu între 3 ómeni, pre cari i-a împreunatu întemplantu pentru unu momentu, si deca voiesce, caute alti 3, au cetésca diurnalele dintr'o cafenea, si va trebui se recunósca, ca reacțiunea si în contr'a constitutiunei unguresci a lutu déjà mari dimensiuni între si afara de marginile Ungariei.

Deca întrebăm după caus'a reacțiunei prezente, aflăm următoarele:

1) asprimea magiariloru întrebuintiata spre a debilită natiunalitătile nemagiare, mai alesu pre romanii si pre serbi; ast'a instraină inimile si pregatí terenulu pentru reacțiune;

2) increderea cea neprecăuta în fragmentele germane din imperiu, séu protejerea acelor'a si mai alesu a sasiloru, nefolositoria protejere, pentruca astadi o parte însemnata dintre sasi se întrecu si se falesc a fi reacționari.

Nu putemu trece cu vederea, cumca reacțiunea dintre marginile imperiului este incuragiata din afara, si ca deci reacționarii cis- si translaiani au acele-si dorintie, acelesi sperantie.

E tristu, dar' adeveratu, cumca asprimea susu citata avé efectulu, ca acele ginti, cu cari aru fi potutu magiarii face frontu în contr'a germanisării amenintatôrie, acum de nevoia dorescu germanisarea, carea fragmentele germane o dorescu din impulsu naturalu, si ca acestu reu, neintempinandu medicamentu eficace, crescú si va mai cresce.

avé dreptate si aru fi egal cu némurile dimpregiuru, ce s'aru alege de tiér'a nóstă? De buna sêma ca aru merge tôte anapoda. Aru trebui sa lucre si altii, cari pâna aci steteau cu mânilu în sinu si mancau dea gat'a. Nu vedi, ca numai dela 48 încôce de cându s'a stersu blagoslovit'a de robota, de cându a muritu iobagi'a, câti dragi de ómeni s'au ruinatu, si înca totu de frunte. Partea cea mai mare din boieri cari sciau se mance si se bea de pe pielea altor'a si cari aru fi doritu din tóta inim'a cá astfelu se traiesca si mai departe, — astadi suntu adusi la sapa de lemn, si din a cui vina? Siguru, din a romanului, ca nu voiesce se mai lucre pe nimicu.

Vedi, frate, unde ne duce egalitatea si dreptatea romaniloru si candu s'aru desfasurá lucrurile si mai departe totu asiá, ai înghiaci unde amu esi.

Dieu, nu e bine, romanulu scie porunc'a: „ce tie nu-ti place altor'a nu face“. De ce voesce dar se scutire de pre pene pre cei-ce suntu mai norocosi de cátu densulu p'acea cari se bucura d'o sôrte mai buna de cátu densulu. E natia prea cerbicosa Romanulu, prea înderevnica, căci nu vrea se suferé, cátu i potu portă spetele, si nu se lasa se lu conduca totu altii, cari potu se fia mai întiepti de cátu densulu. Astfelu nu mai merge. Trebuie sa se puna capetu la tôte si înca cu cátu mai iute, cu atátu mai bine. Din parte-mi sciu, ce facu. Me voiu

Si ast'a mi se pare adeveratu, cumca adeca fragmentele germane si mai alesu sasi, vedindu-se lasati în tôte asiá numitele lor drepturi câte le usurasera în anii confusiuniloru, nu depusera speranti'a, de a-si realisa misiunea, întru carea se falesc; si capetele escentrice, de cari produce si micuti'a loru ginte, cá si alte natiuni, folosindu-se de ocaziune, adusera déjà pre mai toti sasi la stare opoziționala.

Nu folosí nimic'a acea política reu calculata, cá amplotatii sasi de si le lipsea cunoscintia de limb'a statulu se înaintara la posturi în oficiu de statulu într'o mesura, precum nici chiaru sub unu regimu sacsonicu nu aru fi pututu asteptă; ci din contra acésta împregiurare le marí fuduli'a si le dede ocaziune, celu putienu multor'a, — *ca unoru neconstantiamici* — a lucră cu circumspectiune si prudentia ascudiendu scopuri straine sub masca falsa. — Prudenti si circumspecti au fostu sasi totu-déun'a, si circumspectiunea si prudenti'a lor nu este altu-ce, decâtu unu egoismu potenciatsu pâna la culmea cea mai înalta cugetabila. —

Aru fi absurditate a presupune, cumca *luminatii barbati de statulu* nu cunosc cele ce s'au amintitu pre scurtu aice, — si arogantia, a dá sfatu acelor'a, cari déjà în celu mai eficace modu au promis media de vindecare. *Reacționariiloru* din patria le strigăm noi iéra si iéra, ca suntu în retaciore, si i invităm si i provocăm la patriotismu, pentru ca dela patrioti buni potemu asteptă iubire din partea natiunei magiare, cu carea avem un'a patria, un'a sôrte, acelesi legi, aceiasi amici, aceiasi inimi. Pangermanismulu si panslavismulu suntu idei obscure, suntu sperantie desierte, si în realitate pentru români aru fi mortu. Si deca tóta reacțiunea dintre si afara de marginele patriei este petrunsa de un'a séu alt'a din acele două idei si tienteza spre realisarea unei'a séu altei'a, pentru noi nu are întielesu, ci din contra este reacțiune în contr'a binelui nostru, carele mai vertosu pretinde, cá se tienem strinsu lângă natiunea domnitôrie, carea fără indoiéla nu va întârdiá a imbratisiá pre amicii sei naturali*). V.

*) Amu publicatu acestu articulu fără de ai face altu comentariu; atât'a inse putemu

alaturá din totu sufletulu la acei'a cari celu pucinu sciu face gura si sciu d'ocamdata imbetă lumea cu apa rece. *Carpe hodiernum diem*. De mâne nu-mi pésa

De cum-va Mari'a S'a dlu ministru me va invrednici cu vre-o visita ceea ce si acceptu, igazán va fi surluitu se mi dea vr'o medalie, pentru ca tôte din odaia mi le-amu pus la cale după placulu dsale.

Amu începutu cu bibliotec'a.

Aici amu scos afara:

a) Istoriile dd. Rusu si Moldovanu, cari cutéza a scrie ca Romanii au batutu vreodata pe vitezii si eroicii maghiari. Asta de si este adeveratu, totusi nu e bine a se spune pentru-ca scaresce din vedit'a altor'a.

b) Legendariile lui Pumnulu. Aceste singuru pentru numele autorulu. De pumnulu Romanului sa te cam padiesci.

c) Geografi'a lui Selageanu carele d'alt-cum si-a potutu prevedé mórtea fetului indat-ce a 'ndrasnitu a propagă ide'a, ca Transilvani'a privita din veduchu sêmena c'unu colacu. Densulu putea scî, ca domniloru le placu colacii, mai vertosu, deca suntu kürtös kolács si ca de si nu se voru fi exprimat dar au sciutu de multu ca Ardealulu e colacu, d'aceea l'au si înghititu de multu.

e) Abcedarele Boiu si Petri, DD. acesti-a chiaru si în abcedare înca cutéza a aretă baietiloru, ca Romanii suntu urmatorii a nu sciu că-

Din diet'a Ungariei.

În şedinţa casei deputatiloru dela 11 Martie n. ministrulu presiedinte *Tisza* raspunde la interelatiunea cunoscuta a lui Polit in caus'a cestiunei orientali astfelu :

Onorata Casa ! Respuendiundu la interelatiunea dlui deputatu Polit nu amu de cugetu sa me demitu intr'o desfasurare mai detaiata a acelu discursu, cu care densulu a introdusu interelatiunea sea, me restringu deci in privint'a acest'a la unele observatiuni scurte. (S'audimu !)

Dlu deputatu vorbi in acestu discursu de antipathia câtra Serbi'a, a cârei cauza dicea densulu ca nu o pôte descoperi. Eu credu ca deca stim. dlu deputatu se orientéza mai bine, nu numai nu va aflá nici o cauza de antipathia câtra Serbi'a, ci nu va puté aflá nici antipathia insasi. (Asiá e !)

Trecendu la interelatiune insasi voiu raspunde intr'un'a la cele dóue puncte dintâiu ale ei.

Densulu întrebá întâiu, deca guvernulu ungurescu a aprobatu not'a de reforme a contelui Andrassy, a dóua, deca apróba acestu amestecu in afacerile interne ale Turciei.

Dlu deputatu punendu aceste întrebări analizá drepturile si datorintiele guvernului ungurescu, basate pre legile esistente, cu privire la dirigerea afaceriloru esterne. La acest'a observu numai atátu, ca guvernulu ungurescu 'si cunósce drepturile si datorintielo sele, cari, dupa cum bine va scí dlu deputatu, nu consistu intr'aceea, ca notele singuratece s'au compusu impreuna, ci intr'aceea, ca guvernulu ungurescu si aduce la valóre influint'a sea statorita prin legi asup'r'a directiunei in politic'a esterna.

Intru câtu s'atinge directiunea politica, eu nu potu impartasi opiniunea dlui deputatu, ca aici e unu amestecu in afacerile interne ale Turciei. Care este directiunea politicea ce se urmaresce de unu tempu mai îndelungatu încóce? A realisá între tóte puterile Europei o contielegere cu scopulu de a se sustiené pacea européna si prin consiliile bune ce se dau Turciei. (Apro-

adauge si din partene, ca realisarea dorintiei ce esprima dlu autoru se prea amána. R.

rui poporu vestitu, prin ceea-ce negresitu sternesce in ei o nesuintia câtra marirea strabuniloru lor. Totu lucruri atietiatóre si resboince.

Tóte acéste le-am facutu golomotiu si le-am spedatu in pravalia, iér cadrupulu întregu mi l'amu implitu cu :

Leonatu

Alessandri'a

Piramu si Tisbe

Buchoglanda etc. la cari amu adausu.

Indrumatiunea spre a invetiá si propune sistemulu mesuriloru metriche. Scrisa si tabl'a la dens'a facuta de P. Gönczi, tradusa de G. Trifu, in care mai vertosu limb'a classica *) merita atentione speciala, fiindu-ca intr'adeveru e scrisa dupa duchulu legei, si care fôrte bine aru face invetiatorii nostri, deca aru introduce-o pretotindenea, pentru-ca prin tr'ens'a dlu ministru, de siguru si-va ajunge planulu, a ne cultivá limb'a. (Va urmá.)

*) Cá de esemplu vomu reproduce urmátorele : mesuri de a lungimei p. 5. cate in diece párti p. 7. — Cate de unu centimetru p. 7. — icóna vapsita pe colóreá jimlei p. 7. — metru pingatu p. 13. — indrumatiuni de calculare p. 14. — calculatiunalminte p. 14. — cotirea mesuratureloru p. 15. (dupa analogi'a ast'a aru veni calculatura, mancatura, jucatura etc.) — Adaugentu p. 15. deca voumu a escrie 1 metru p. 16. — se decalculámu p. 17. — impartitura p. 10 ; remanentia (id est restulu) p. 20 — temeiatu (cu temeiu) p. 22 ; — calculationalu ; indata ce va pasí in vigóre ; dintr'unu capetu liniei acestei p. 27, — coloratu jimliu p. 27 ; — mesurile teritoriului p. 27. etc. etc. etc.

bare.) Fiindu acest'a directiunea si succedându acesteia politice a restabilíto intimitate între puterile mari, guvernulu ungurescu a aprobatu si spriginitu directiunea acesteia politice din convingere deplina. (Aprobare viua.)

In punctu III întreba domnulu deputatu, ce atitudine va luá guvernulu ungurescu fatia de eventualitatea, cându nu va succede pacificatiunea si se va amestecá si Serbi'a ?

Acest'a o supune si dlu deputatu numai cá eventualitate si eu potu sa adaogu, ca dupa convictiunea mea acest'a e o eventualitate, care e probabilu ca nu va intreveni si adeca pentru acea nu, pentru ca trebuie sa presupunemu de inteligint'a si patriotismulu celoru ce dirigu afacerile Serbiei, canu se voru pune pre sine si tiér'loru in contrastu cu intentiunile tuturor puteriloru europene. (Aprobare.) Deca totusi eventualitatea aru intreveni, — întreba dlu deputatu — ce va face guvernulu ungurescu, ce atitudine va luá ?

Mi pare fôrte reu, dara in privint'a acest'a nu-i potu satisfac curiositatea. (Ilaritate si aplausu.), căci guvernulu ungurescu va decide acest'a (întrebare) dupa interesulu bine întielesu alu monarchiei austro-ungare. (Aprobare.) Dealtmintrenea mai observu aici, ca, dupa convictiunea mea, precum s'au insielatu cei ce dela inceputulu incurcaturiloru actuali sperau si lucrau conformu acesteia (sperantie), ca puterile mari européne nu voru scí sa-si sustiena intimitatea togm'a asiá se voru insielá si cei ce voru precisá atitudinea viitóre a Serbiei in speranti'a, ca in casulu acel'a intimitatea mariloru puteri européne se va nimici.

Sv. Mileticiu (striga intrerumpendu) : Se va (nimici) !

Ministrulu presiedinte *Tisza* : Vom vedé ! Nu întreba nime pre dlu deputatu !

A patr'a întrebare este, deca s'au întielesu ambele guverne cu privire la reintórcerea refugiatiloru ? Dlu deputatu vorbi aci de datorintiele umanitatiei. Inainte de tóte observu, ca monarchi'a austro-ungara, Ungari'a si Austri'a, a satisfacutu recerintiele umanitatiei intr'adeveru in mesura abundanta (Asiá e ! Asiá e !) spesandu, in starea sea financiale nu prea stralucita, pentru ajutorarea acestoru refugiatu pâna acum aprópe unu milionu. (Miscare.)

Dara nu e lipsa de o deosebita conventiune între ambele guverne. Jace in natur'a lucrului, ca refugiatii chiaru dupa postulatele umanitatiei ce a mersu pâna la marginea estrema potu sa pretinda ajutoriu numai pâna atunci, pâna cându nu le este cu putintia a se reintórce in patria fâra de a fi pedepsiti, si iéra jace in natur'a lucrului, ca si refugiatii insisi putendu-se reintórce in patr'a nepedepsiti se folosescu de ocaziunea reintórcerei.

Si care este situatiunea in directiunea acest'a ? Refugiatiloru li s'au acordatu nu numai o reintórcere nepedepsita, ci chiaru si avantagie, atátu cu privire la reincorporarea economiei câtu si relativu la cladirea caseloru lor. Intre astfelu de impregiurări trebuie sa-mi esprimu resolutu convictiunea mea, ca acei ce lucra, cá refugiatii sa nu se foloséscu de ocaziune si sa nu se reintórca in patri'a lor, pagubescu interesele acestoru refugiatu in modulu celu mai sentitu. (Aprobare.)

Aceste amu aflu de lipsa a respunde dlui deputatu, rogu pre onorat'a casa sa binevoiesca a luá respunsulu meu la cunoscintia. (Aprobare generale.)

Polit se provóca in replic'a sea la pasagiulu din discursulu memorabilu ce l'a tienutu Dr. Unger in parlamentulu austriacu, unde se dice, ca opositiunea póte sa fia pasiunata, dara guvernulu nu i se cuvine a fi pasionatu, pentruca celu mai frumusu atri-

butu alu puterei este moderatiunea si demnitatea. Oratorulu amintesce acest'a, pentruca in parlamentulu ungurescu se intempla togm'a contrariulu.

Polit afla ca tóta directiunea noiei lui Andrassy e gresita, nu s'au multiemitu nici turcii, nici crestinii, not'a nu e îndreptata nice directe câtra Pórta, ci câtra ambasadele din Londonu, Parisu si Rom'a. In respunsulu lui Rasid pasi'a Pórta se revólta contr'a interventiei, ea nu se gandesc atátu la reforme câtu mai multu la sugrumarea insurectiunei prin presiune morale, asup'r'a insurgentiloru, Muntenegrului si a Serbiei.

La a III întrebare ministrulu presiedinte a remasu detoriu.

La respunsulu ministrului pres. ca umanitatea trebuie sa incete indata ce refugiatii se potu reintórce nevătămati la vetrele lor, replica Polit, ca nu póte fi vorba de o subventiune.

Trebuie sa nu uitámu, dice Polit, ca in Austro-Ungari'a slavii suntu in maioritate si serbii si croatii si voru împarti ultim'a bucatura cu refugiatii, cari nu se potu reintórce in patri'a lor.

Noi serbii din Ungari'a suntemu unu poporu micu, dara între ore care impregiurări avemu unu rol insemnatu. Viitoriulu Ungariei nu e câtra apusu, ci câtra resaritu. Noi serbii si croatii din Ungari'a suntemu midilicitorii între dvóstre si populatiunile orientului. Sa fimu amici între noi si cu popórele orientului.

Polit nu e multiamitu cu respunsulu ministrului presiedinte.

Rectificare.

la corespondintia dte Sibiu 21/9 Febr. aparuta in „Gazeta Trans.“ Nr. 13 a. c.

Dle Redactoru ! „Gaz. Trans.“ a publicatu in Nr. 10 respunsulu dlui presidentu alu Asociat. tranne cu privire la coresp. din „Tel. Rom.“ Nr. 101 a. tr. in care e vorb'a de o procedere necorecta a susu numitului dnu pres. Respunsulu este precedatu de unu comentariu pripitu, in care redact. „Gazetei“ se trudesce a identificá persón'a presidentului cu „femei'a lui Césaru“ id est cu asociatiunea dicendu : „publicámu acestu respunsu, cá sa cunósca natiunea pre acel'a, care cutéza a pune in prepusu pre femeia lui Césaru.“

Respunsulu presidentului a contienutu mai multe mistificări si chiaru neadeveruri, menite a seduce opiniunea publica, precum si grele, dara cu totul netemeinice invinuiri îndreptate contr'a subscrisului.

Vediundume astfelu innegritu si atacatu pre nedreptu, amu respunsu in „T. R.“ Nr. 11 intr'o „epistola deschisa“, pre care amu impartasit'o si „onor. Redact. a Gazetei“ cu rugarea, (nu cu provocarea cum falsifica onor. Red. a Gaz.) a mi o publicá si in „Gazeta.“ — Inse ce se vedi ! Amintitulu dnu red. trecendu cu deseversire din vedere celu mai elementariu principiu de dreptu ; audiatu et altera pars, a creditu a satisfice deplinu publicului, a câruu opiniune pretinde a o representá asiá, ca in Nr. 13 alu „Gaz.“ publica o corespondintia subscrisa de unu „Aristides“, care neavendu alte argumente se încerca de nou a dascalí pre junii din Sabiu amenintandui chiaru si cu „compromiterea viitoriului“ deca aru continuá a spune adeverulu in publicu. Acolo unde finesce coresp. lui „Arist.“ continua redactiunea Gazetei dicendu : Dintr'odata cu acésta coresp. proptita pre documente (vomu vedé mai josu pre ce documente e proptita !) ne veni si dela Dr. N. Olariu provocarea (??!) cá sa reproducemu si noi insultele (??) d-sele etc. Apoi adauge : „dlu Olariu insusi s'aru superá, căci i-amu facutu pre voia sa continue cu invectivele sece ?“ Naiva observare ! Cestiunea deca „dlu O“ s'aru fi superatu defendandu-se in con-

tr'a atacuriloru, trebuie deslegata nu de „Red. Gaz.“ ci de insusi „O.“

Destulu ca in urma coresp. lui „A“ cure mistifica adeverulu in totu chipulu, m'amu creditu îndatoratu a aretá on. publicu alu „Gaz.“ starea faptica a lucrului si de aceea m'amu adresatu de nou câtra onor. Red. a „Gaz.“ rugandu-o sa publice rectificarea, care urmédia.

Chiaru si legea de presa prescrie redactiuniloru a permite persónelor atacate, cá sa se defendeze in acee a si fôia, in care a aparutu atacurile. Cu tóte acéste „Red. Gaz.“ ne cum sa publice respunsurile mele dandumi astfelu ocaziunea a me defendá, — nu a aflu cu cale a raspunde nici unu cuventu. Mai multu in locu de a lasá sa judece publiculu insusi pre temeulu corespondintieloru scrise pro si contr'a, d-sea dupa cum amu vediutu se face judecatoriu nechiamatu, bagu séma in inchipuirea ca d-sea e opiniunea publica personificata. Lasu deci sa judece publiculu, deca acésta procedura este séu nu este onesta si démna de „Redact. Gazetei“, care pretinde a fi mama diurnalisticea romane !“ Dara pardonu „Red. Gaz.“ dice : „nu cunóschemu pre dlu O !“

In fati'a acestei marturisiri negresitu sincere si in urm'a esperintieloru culese, acum întielegu pre deplinu caus'a respingerei corespondintieloru mele. — Lucru hotaritu. „Mam'a Gazeta“ nu obicinuesce a publicá, deca corespondintiele venite dela cameradi cunoscuti, subscrisulu amu netericirea (?) a nu me numerá in tagm'a cameradiloru Gazetei ; — a condamnă la mórte pre toti cari nu apartienu la cameraderi'a lui „Arist et Cons.“ : — eata opiniunea publica, ce reprezinta „mam'a Gazeta !“ Te rogu deci dle Red. sa binevoiesci a dá locu in colónele „Teleg. Rom.“ urmátorei **Rectificári**, respinse de acel'a, care aru fi avutu datorita se o publice.

„Correspondentulu „Gaz. Tranei“ „Aristides“ in coresp. nr. 21/2 menita a aperi procederea pres. Asociat. fatia cu subcomitetulu sibianu s'a folositu de unu felu de argumentare, care in locu sa lamurésca starea faptica a lucrului nu are altu scopu deca a seduce opiniunea publica. — „Arist.“ neavendu cu ce justificá procederea pres. se încerca a reduce totu lucrulu negresitu la unu „tientariu“ dicându : „Simburele cestiunei este : s'au inaintatu actele subcomitetului pâna in Decem. 1875 cu séu fâra comitiva ?“

Pentru lectorii cari suntu deprinsi a destinge între aparentia „proptita“ pre apucaturi si esenti'a adeverata a lucrului, simburele cestiunei este cu totulu altulu. — Dupa cum subscrisulu amu doveditu in epistola deschisa câtra pres. Asoc. publicata in „T. R.“ nru 11, simburele cestiunei este, ca presid. Asociat. a respinsu prot. subcomit. dte 12/10 11/11 20/11 a. tr. sub pretestulu ca nu suntu instruate cu comitiva, impedingându prin acest'a in modu arbitriu punerea in lucrare mai alesu a unui proiectu de cea mai mare importantia pentru poporul român. Cuprinsulu acestui proiectu este : *arangiarea unei espositiuni, in care sa se concentreze tóte obiectele agricole, industriale si de invetiamentu produse de românii ardeleni*, negresitu unu mijlocu fôrte puternicu pentru promovarea scopuriloru, ce urmaresce Asociat. noastră. —

Deci, constatu nu lips'a séu presentia comitiveloru, ci neputintia de a mai pune in lucrare proiectulu cu espositi'a zadarnicita si nimicita prin chiaru pres. Asoc. este simburele cestiunei de fatia ; pâna a nu respunde lui „Arsit“ in cestiunea cu totulu laterala a comitiveloru fie-mi permisu a întreba : cum sta caus'a cu dlu pres. care dice : Coresp. „T. R.“ in

coresp. din 30 Dec. 1875 a retacutului faptului intemplantu in 4 Ian. 1876, scindu elu, ea de va spune adeverulu nu-si pôte ajunge scopulu adaoge pres. cu o seriozitate mai multu decât naiva. — Asiguru pre dlu pres. ca deca corespu. aru fi sciutu proroci, ce are sa urmeze cu 5 zile mai târziu a buna sêma nu aru fi retacutu acelu faptu.“!

Cum sta caus'a cu dlu pres. care a retienutu protocoalele la sine tocmai atât'a tempu, pâna cându a trecut si dntia comit. centralu, zadarnicindu si facându imposibila arangierea expozitiunei proiectate? Cum sta caus'a cu dlu pres. care dice ca a studiatu actele si n'a sciutu nici gâcitu ce e de facutu cu ele? —

Dar' „A.“ bine sciindu, ca, intrându in deslegarea acestoru si altoru asemenea întrebări, nu-si ajunge scopulu, — a scapatu cu totul din vedere adeveratul simburu alu cestiunei, adica respingerea arbitrară a proiectului pentru expozitiune si ne mai avendu cu ce sa seduca opiniunea publicului lu vedemu alaturea cu pres. prezentându-se cu unu convolutu de acte inotite de cifre alese din archiva; inasa tocmai prin publicarea acelor acte „A“ a inlesnit cetitorilor aflarea stărei faptice a lucrului. —

„Simburu cestiunei (?!) dice „A“ este: s'au inaintatu actele subcomit. pâna in Decem. 1875 cu sêu fără comitiva“?

„Sa vorbêscu archivu, adaoge „A“ in care aflâmu:

1. Protocolulu „adunării generale a subcomitetului desp. 3 tiente in Saliste“ in treacatu fia disu că frasa: adunării gen. a subcomitetului — este unu nou sensu ridiculu — subcomitetele tiente si nu adunări gen. Acést'ainse nu impedece pre „A“ a continuă cu acela-si nonsens dicându: 2 „prot. aceluasi comitetu despre lucrurile adunării gen. din Resinari.“

3. Protoc. adun. gen. din Sadu — Acestea 3 protocoale fiindu ale adunărilor generali, a despartimentului si nu ale seditiilor subcomitetului nu avemu de a cercetă, deca suntu cu sêu fără comitiva; — de si aceste inca n'au comitive — ci raporte despre tôte afacerile. —

Nu protocoalele adunărilor gen., ci (pres. insusi marturisesce) protocoalele seditiilor subcomitetului suntu in cestiune.

4. Prot. sedit. subcomit. din 15/11 1874 fără comitiva, căci hârthia subscrisa numai de dlu dir. I. H. — nu se refera la protocolu; apoi conformu regulamentului tôte actele trebuiescu signate de dir. si actuariu, prin urmare hârthia dlui directoru pre care pres. lu numeste „comitiv'a viua“ nu se pôte considera. — Nu intelegu ce o fi cautându petitiunea de care „A“ face aici amintire, ca aru fi subscrisa de dir. si actuariu? — Pre semne acést'a petitiune care apartiene protocolului si nu i comitiva va fi avendu si ea scopulu!

5. Protoc. sedit. din 14/2 1875 fără comitiva.

6. Protoc. seditiei din 15/5 1875 fără comitiva.

7. Protoc. seditiei din 4/6 1875 fără comitiva.

8. Protoc. seditiei din 20/6 1875 fără comitiva.

9. Protoc. seditiei din 23/8 1875 fără comitiva.

Urmédia apoi protocoalele asupr'a căror'a s'a ivitu dntia. Prin urmare aflâmu in archivu dupa marturisirea lui „A.“ siese protocoale despre seditiile subcomitetului sibianu; din acestea 6, adica din tôte câte se afla, nu este nici macaru unulu inaintatu comitetului centr. cu comitiva; resulta

deci adeverulu lamuritu si neresturnaveru: Subcomitetulu sibianu nici odata n'a inaintatu protocoalele seditiilor selexu comitiva.

In fati'a acestui faptu constatatu, nollens volens, de cătra „A“ et pres. ori ce truda a dovedi contrariulu este si va remânea o incercare „proptita“ pre apucaturi —

Intrebu deci cum sta cu redact. dela „Hr. Ztg.“ pre care „veteranulu“ in locu de a-lu convinge despre adeverat'a stare a lucrului, l'au convinsu de contrariulu, aratandui acte (care densulu nuli-a vediutu nici odata) si care n'au nimicu de a face cu prot. subcomitetului nostru? — Căci pre lănga tôte rectificarea din Nr. 13 dela „H. Ztg.“ — principiile desvoltate in Nr. 5 alu aceleiasi nu s'a alteratu nici mai putienu si redact. cu „destulataria“ s'a vediutu necesitat'a a inghită reflexiunile facute in „T. R.“ Nrii 3, 11 si 13 contr'a laudatei rectificări!

„A“ finesce cu o predica morala in care dascalcescu junimea noastră si in deosebi „junii“ din subcomitetu numindui lenesi etc.“

La acestea vorbêscu archivu in care aflâmu: ca pre cătu tempu despartimentulu a fostu condusu de „veterani“ a la „Aristides“; (care a-si subscris numele adeveratu s'a sfiutu) decum sa fi lucratu ce-va, dar n'a tîenutu nici macaru o singura seditia; dela intrarea junilor „lenesi“ (?) in cōce, comitetulu — „archivu vorbesce“ — a desvoltatu o activitate, care deca n'aru fi fostu zadarnicita prin „veterani esperti“ negresitu aru fi fostu inotita de cele mai frumose rezultate practice.

„A“ continua „junimea care scutura pulberea scōleloru si care lipsita (?) fiindu de pracsă vietiei n'are cum sa cunōscă insemnatatea comitiveloru din teorii, ci numai din esperinti'a betraniloru etc.“

La acestea respundu: junimea noastră si in deosebi „junii“ din Sabiu, dintre cari unii dejă au scrisu si au lucratu pentru literatura mai multu decâtu chiaru pres. asociat. literare, junii din Sabiu au negresitu lipsa de esperinti'a si de pracsă vietiei. Eista inse unu felu de esperintia, de care junimea trebuie ferita cu ori ce pretiu aci apartiene tocmai esperintia, ce au „unii veterani“ a la Aristides et consortes, cari se afla la culmea misiunei atuncu, cându e vorba a mistifică adeverulu cu apucaturi, — cându e vorba a monopolisă posturi grase si onoruri nemeritate. De acést'a esperintia „tenerimea“ trebuie ferita!

De acea nu me indoiescu ca „veteranii“ din cestiune nu voru pregetă nice unu minutu „a compromite chiaru si viitoriulu juniloru“ cari nu se sfiescu a demască apucaturile acelor, cari in tōta vietia lor n'au urmaritu altu scopu, decâtu a se espectoră si ingamfă inaintea natiunei cu muncă si meritele altor'a!

Marturisescu ca „junii“ au inceputu a lucră pre sêm'a asoc. cu cugutulu si intentiunile cele mai bune, si in sperantia cu „veteranii“ se voru bucură — si nu superă — vediundu-se încātu-va spriginiti. Iera deca intentiunile junilor n'au fostu inotite de rezultate reale mai bune, vin'a nu e a lor, ci a celor ce au impedece a pune in lucrare proiectele intreprinse spre binele poporului nostru.

Cu tôte acestea junii nu voru in cetă nici de aici inainte — prelănga tōta diferinti'a ivita a lucră impreuna in armonia pentru inaintarea culturai nationale, singura temelia pe care 'si pôte poporul nostru cladi unu viitoriu mai fericitu. Chiamati la lupta pre acestu terenu ei suntu totu-déun'a gat'a a-si sacrifică si pune la dispo-

sitie slabele puteri in asta directiune căci si ei lupta numai si numai pentru promovarea intereselor asociatiunei nōstre.

In fine, nici lectiunile lui „Arist.“ nici respunsulu pres. cu §-lu 3, nici alte epitete nemeritate date junimei nu voru fi in stare a o retiené de a se interesă si in viitoriu de afacerile asociatiunei si de alte afaceri comune folositoare natiunei — chiaru si cu periculu de a fi de nou „dascalita de dlu Visarionu Romanu et Consortes!“ Sabiu in 2/14 Martie 1876.

Dr. N. Olariu.“

Ad Nr. 10. 1876.

Concursu.

Devenindu vacanta parochia in Brimicu protopresbiteratulu Dobrei, se escrie prin acést'a concursu cu terminulu pâna la 21 Martie st. v. a. c. in carea di se va tîené si alegerea.

Emolumentele suntu:

Portiune canonica 7 jug. parte aratoriu, parte fenatiu, dela 80 numeri de case 80 mirtie mari de curuzu sfarimatu, si dela geleri o di de lucru, apoi stol'a usuata. Tôte aceste emolumente computate la olalta dau unu venitu anualu aprōpe de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acést'a statiune de parochu, au a-si asterne petitiunile lor instruite in sensulu statutului org. la subscrisulu pâna la terminulu indicatu.

Dev'a in 19 Febr. 1876.

Pentru comitetulu parochialu.

Ioanu Papiu, protopresb.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de capelanu lănga betranulu parochu Nicolau Briciu din Galati protopresbiteratulu Bistritiei, se deschide prin acést'a concursu in intielesulu inaltului ordinu consistoriale din 4 Septembrie 1875 nr. 2323 pâna in 28 Martiu a. c.

Cu acestu postu suntu impreunate urmatōrele emoluminte:

Dela 60 case câte 1 mertia curuzu sfermatu, totu dela acelea case venitul epitrafirului si câte 1/2 di de lucru.

Portiune canonica 5 jugere pamentu aratoriu 2 1/2 jugere fenatiu.

Cu acestu postu e impreunatu si postulu de invetiatoriu cu unu salariu anualu de 100 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acést'a statiune, că obligati de a implini tôte functiunile nepotincosului parochu suntu avisati a-si trimite concursele instruite amesurate Statutului organicu pâna la terminulu prefiptu la comitetulu parochialu in Galati post'a ultima Bistritia.

Galati 26 Martiu 1876.

Comitetulu parochialu in intielegere cu oficiulu protopresbiteralu tractualu.

(1—3)

Ad. nr. 10 1876.

Concursu.

Pentru întregirea parochiei vacante Ighiulu protopresbiteratulu Albei Iuliei se escrie concursu pâna la 21 Martie 1876. st. v. cându se va tîené si candidatiunea.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiala cu gradina de legumi.

2. Portiune canonica de 8 jugere 804⁰ in aratoriu si fenatiu.

3. Dela 114 familii câte un'a ferdelu de bucate, sêu parte in mustu.

4. Dela 114 familii un'a di de lucru.

5. Stol'a usuata de parochulu reposatu.

Doritorii de a ocupă acést'a parochie au a-si asterne concursele lor conformu Statutului organicu pâna in terminulu susu indigitatu la subscrisulu.

Alb'a-Iuli'a 11 Februaru 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Alesandru Tordasianu, protopr. gr. or. de Alb'a-Iuli'a.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei vacante de capelanu in comun'a bisericesca gr. or. din Secarembu, protopresbiteratulu Gioagiului II-le se escrie concursu pâna in 14 Martie 1876.

Emolumentele suntu:

1. Venitul stolaru dela 160 familii in suma circiter de 100 fl. v. a.

2. Salariu ficu 100 fl. v. a.

3. Unu jugeru pamentu.

4. Unu jugeru gradina cu pomi si pentru legumi.

5. Locuintia libera si 4 orgii lemne de focu.

6. Facendu servitiulu de notariu la scaunulu protopr. respectiv, va primi o remuneratiune annale de 50 fl. v. a.

Doritorii de a ocupă acést'a statiune, voru asterne petitiunile lor instruite conformu statutului organicu pâna la terminulu mai susu indicatu la subscrisulu oficiu protopresbiterale. Secarembu 3 Fauru 1876.

Oficiulu protopresbiterale.

Sabinu Piso,

protopr.

(3—3)

Edictu.

Mari'a Georgiu Nanu din Hermanu in districtulu Brasiovului, de religiunea gr. or. care parasă aprōpe de 3 ani pre legiuitulu ei barbatu Dimitrie Achimu Tom'a, si nu se scie unde se afla, se citéza prin acést'a a se presentă la subsemnatulu foru matrimonialu in terminu de unu anu si o di dela datulu subscrisu, căci neinfatisindu-se se va pertractă actiunea barbatului si in absentia ei.

Brasiovu in 19 Febr. 1876.

Scaunulu protopr. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.

Ioanu Petricu,

protopopu.

(1—3)

Edictu.

Georgiu Lazaru din Feldiôr'a de religiunea gr. or. carele a parasitu pre legiuit'a sea socia Mari'a Calbazu dela Martie 1865, si astadi nu se scie unde se afla, se citéza prin acést'a a se infatiosia la subsemnatulu foru matrimoniale, căci de nu se va infatiosia in restempu de unu anu si o di dela datulu de fatia se va pertractă actiunea muierei selexu si in absentia lui.

Brasiovu in 17 Ianuariu 1876.

Scaunulu protop. gr. or. alu tractului II alu Brasiovului.

Ioanu Petricu,

protopresbiteru.

(2—3)

Ad Nr. 92—1875.

Edictu.

Prin carele Ann'a Comanicu din Felmeru, in scaunulu Cohalmului, parasindu in modu ilegalu de mai multu tempu pre legitiimulu seu sociu de casatoria Moise Curchel, se citéza, a apare in restempu de unu anu inaintea forului matr. subscrisu, căci la casu contrariu, pre basea protocolului luat de cătra oficiulu protopopescu, prin carele se inactiuneza pribegit'a, — in sensulu canōneloru bisericeii resaritene, se va aduce sentinti'a meritōria.

Cohalmu, 15 Februaru st. v. 1876.

Forulu judecatorescu bis. de I-a instanta gr. resarit.

Nicolau D. Mircea,

adm. prot.

1—3